

ГРОМАДСЬКА
ПЛАТФОРМА



ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ
САМООРГАНІЗАЦІЯ
РОЗВИТОК

ЗВЕРНЕННЯ

**Громадської платформи «Децентралізація – самоорганізація – розвиток»
до Президента України В. Януковича, Прем'єр-міністра України М. Азарова,
народних депутатів України щодо проекту
Концепції реформування місцевого самоврядування
та територіальної організації влади в Україні**

м. Київ

30 вересня 2013 року

**Вельмишановний пане Президенте, вельмишановний пане Прем'єр-міністре,
вельмишановні народні депутати!**

Однією з головних причин відставання України від європейських країн-сусідів є нерациональна та неефективна місцева публічна влада. На сьогодні уже всі політичні сили в Україні дозріли до усвідомлення, що без реформи адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування побудувати ефективну владу, здатну забезпечити розвиток держави в напрямку Європи є неможливим – нинішня система управління вичерпала себе і потребує докорінних змін.

Неефективна діяльність органів місцевого самоврядування, низький рівень якості надання публічних послуг місцевим громадам є сьогодні значною проблемою для України. За сучасної фрагментарності адміністративно-територіального устрою та за наявності великої кількості дрібних територіальних громад неможливо віднайти таку податкову систему, яка б забезпечила наповнення місцевих бюджетів. Органи місцевого самоврядування переважної більшості територіальних громади України не можуть забезпечити виконання усіх своїх функцій та повноважень. Це є причиною постійного перетоку повноважень від місцевих громад до державних адміністрацій, що призводить до посилення централізації в Україні, суперечить сучасній загальноєвропейській тенденції до децентралізації і віддаляє владу від людини, позбавляє людей мотивації обирати до органів місцевого самоврядування найкращих – адже вони все одно не зможуть вирішити місцеві проблеми.

У Посланні Президента України до Верховної Ради України 2012 року, в розділі «Децентралізація влади та розвиток місцевого самоврядування» визначено ідеологію реформи децентралізації. Позиція Президента України в питаннях реформи також відображена у Національному плані дій на 2011 та 2012 роки.

Відповідно до цього, робочою групою, до складу якої увійшли представники Адміністрації Президента України та центральних органів виконавчої влади, за участі українських і європейських експертів та фахівців асоціацій місцевого самоврядування було підготовлено проект Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (в редакції вересня 2012 року). У ході роботи над проектом було досягнуто повного політичного консенсусу щодо змісту та строків реформи.

Підготовка Концепції до затвердження була покладена на Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Міністерством була проведена значна робота з роз'яснення змісту Концепції серед територіальних громад, проте після оприлюднення проекту Концепції, обговорення якої завершується 1 жовтня 2013 року, виявилось, що він суттєво відрізняється від проекту, підготовленого робочою групою у 2012 році.

Співставлення початкової та фінальної редакцій Концепції показує, що хоча загальний принцип реформування системи органів місцевого самоврядування та виконавчої

влади залишився незмінним, основоположні підходи та часові рамки проведення реформи є принципово різними.

У проекті Концепції в редакції 2012 року було чітко сформульовано вимоги до адміністративно-територіальних одиниць кожного рівня державного устрою, що є основою системної реформи з необхідністю подальшого їх втілення у законодавчих нормах. Проте в редакції 2013 року такі вимоги є доволі загальними та розмитими, що фактично відкидає реформу назад – до етапу політичної дискусії, натомість реалізація реформи вже сьогодні потребує переходу до етапу підготовки законопроектів.

Однією з основоположних відмінностей редакції 2013 року є відсутність фундаментального принципу європейського самоврядування – надання базових адміністративних та соціальних послуг на найближчому до громадян рівні місцевого самоврядування. Відсутність такого положення, поряд із надто загальними формулюваннями інших, створює загрози, що при законодавчому втіленні основні повноваження органів місцевого самоврядування будуть віддані або делеговані на районний чи обласний рівень. У редакції 2013 року основні послуги органів місцевого самоврядування різних рівнів навіть не визначаються!

Принциповою вадою редакції 2013 року є також невизначеність поняття «громада»: застосований в ній термін «територіальна громада» (щодо адміністративно-територіальної одиниці базового рівня) входить в суперечність з його визначенням у Конституції України (ч. 1 ст. 140).

Проект 2013 року не вирішує ще одного принципового питання – на яких рівнях адміністративно-територіального устрою будуть діяти місцеві державні адміністрації? Те ж саме стосується і територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

В проекті Концепції в редакції вересня 2012 року було визначено головні завдання реформи, кожне з яких вирішується через низку конкретних завдань, натомість в проекті 2013 року таких конкретних завдань уже не сформульовано, а зміст не має імперативного характеру.

Нарешті, в редакції 2013 року розробка та ухвалення необхідних для реформи законів (про територіальний устрій, розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади й інших), відкладається на невизначений час, принаймні до 2020 року. Натомість проект Концепції 2012 року передбачав стислі часові рамки та логічні етапи реформи з метою проведення вже у нинішньому виборчому циклі (у 2015 році) виборів до органів місцевого самоврядування громад на новій територіальній основі.

Усвідомлюючи історичну значимість та невідворотність інтеграції України в Європейське Співтовариство, привертаємо Вашу увагу, пане Президенте, пане Прем'єр-міністре, панове народні депутати до необхідності якнайшвидшого реформування системи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою України на основі європейських стандартів та принципів демократії.

З цією метою вважаємо за необхідне невідкладно розпочати реалізацію згаданої реформи на основі Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні в редакції вересня 2012 року.